

Asia C-514/21

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

20.8.2021

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Court of Appeal (ylioikeus, Irlanti)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

30.7.2021

Valittaja:

LU

Vastapuoli:

Minister for Justice and Equality

[– –]

[Menettelyn vaiheet, joiden päätteeksi Court of Appeal päättää esittää ratkaisematta olevat kysymykset unionin tuomioistuimelle]

[– –] [asianosaisten oikeudellisten neuvonantajien nimet]

COURT OF APPEAL

[– –] [asianumero ja jaoston kokoonpano]

**EUROOPPALAISESTA PIDÄTYSMÄÄRÄYKSESTÄ VUONNA 2003
ANNETTUA LAKIA**

(SELLAISENA KUIN SE ON MUUTETTUNA)

KOSKEVASSA ASIASSA, JOSSA ASIANOSAISINA OVAT

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY

[– –] vastapuolena

JA

LU

[– –] valittajana

EUROOPAN UNIONIN TOIMINNASTA TEHDYN SOPIMUKSEN

267 ARTIKLAN MUKAINEN

ENNAKKORATKAISUPYYNTÖ

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin

- 1 Ennakkoratkaisua pyytää Court of Appeal (ylioikeus, Irlanti) [– –]
[– –]

Asianosaiset ja heidän edustajansa

- 2 Menettelyn asianosaiset ovat

Minister for Justice and Equality (jäljempänä vastapuoli) [– –]

LU (jäljempänä valittaja) [– –] [asianosaisten oikeudellisten edustajien nimet]

Pääasiassa kyseessä olevan oikeusriidan kohde

- 3 Unkari vaatii valittajan luovuttamista 27.7.2017 annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla. Eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä vaaditaan valittajan luovuttamista suorittamaan jäljellä olevat 11 kuukautta yhden vuoden pituisesta vankeusrangaistuksesta, joka määrättiin hänen entiseen puolisoonsa, lapseensa ja anoppiinsa kohdistuneiden neljän kotiväkivaltarikoksen sekä hänen entiseen puolisoonsa kohdistuneen väkivallanteon ja hänen entiseen puolisoonsa ja heidän yhteiseen lapseensa kohdistuneen vapaudenriiston johdosta. Kyseiset rikokset oli tehty elokuussa 2005, ja tässä päätöksessä niistä käytetään ilmaisua ”vuoden 2005 rikokset”.
- 4 Eurooppalaisen pidätysmääräyksen b osan mukaan kyseessä olevat täytäntöönpanokelpoiset tuomiot ovat Encsin piirioikeuden (ensimmäisessä oikeusasteessa) 10.10.2006 antama tuomio ja Borsod-Abaúj Zemplénin alueellisen ylioikeuden (toisessa oikeusasteessa) 19.4.2007 antama tuomio.
- 5 Eurooppalainen pidätysmääräys oli monelta osin epäselvä, joten High Court (ylempi tuomioistuin, Irlanti) katsoi välttämättömäksi esittää useita lisätietopyyntöjä. Kyseisiin tietopyyntöihin vastauksena annetuista tiedoista ilmenee yhdessä eurooppalaisen pidätysmääräyksen kanssa seuraava tapahtumainkulku:

- Encsin piirioikeus tuomitsi valittajan 10.10.2006 vuoden 2005 rikoksista 23.5.2006 ja 10.10.2006 pidettyjen käsittelyjen päätteeksi; valittaja oli henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä.
- Borsod-Abaúj Zemplénin alueellinen ylioikeus tuomitsi valittajan 19.4.2007 toisessa oikeusasteessa vuoden 2005 rikoksista. Valittaja oli kutsuttu asianmukaisesti kuultavaksi kyseiseen käsittelyyn. Hän ei saapunut paikalle henkilökohtaisesti, mutta häntä edusti hänen valitsemansa puolustusasianajaja.
- Valittajalle määrättiin näissä tuomioissa yhden vuoden pituinen vankeusrangaistus. Vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa lykättiin kuitenkin kahden vuoden koeajaksi.
- Valittaja oli viettänyt kuukauden tutkintavankeudessa vuoden 2006 huhti- ja toukokuussa, joten vankeusrangaistusta jäi suoritettavaksi enintään 11 kuukautta (ja tätä 11 kuukauden aikaa lykättiin edellä esitetyn mukaisesti).
- Vuoden 2010 joulukuussa Encsin piirioikeus tuomitsi valittajan ensimmäisessä oikeusasteessa elatusvelvollisuuden laiminlyönnistä (jäljempänä elatusvelvollisuuden laiminlyönti). Valittaja oli henkilökohtaisesti läsnä käsittelyissä, jotka pidettiin 15.11.2010 ja 13.12.2010, mutta hän ei ollut läsnä 16.12.2010, kun tuomioistuin antoi ratkaisunsa. Encsin piirioikeus määräsi valittajalle sakon. Se ei antanut mitään päätöstä valittajalle vuoden 2005 rikoksista määrätystä rangaistuksesta. Elatusvelvollisuuden laiminlyönti oli tapahtunut vuonna 2008 (eli vuoden 2005 rikoksista määrätyn rangaistuksen lykkäämiseen sovellettavalla koeajalla).
- Encsin piirioikeuden päätöksestä valitettiin, tosin valittajana oleva osapuoli jää epäselväksi. Vuoden 2012 kesäkuussa Miskolcin alioikeus muunsi rangaistuksen määräämällä valittajalle sakon sijaan viisi kuukautta vankeutta, kielsi hänen osallistumisensa julkiseen toimintaan vuoden ajaksi ja määräsi vuoden 2005 rikoksista annetun rangaistuksen täytäntöön pantavaksi. Valittaja oli kutsuttu kuultavaksi Miskolcin alioikeuteen, mutta haastekirjettä ei ollut noudettu. Unkarin oikeuden mukaan tätä pidetään asianmukaisena tiedoksiantona. Valittaja ei ollut henkilökohtaisesti läsnä käsittelyssä, mutta tuomioistuin nimitti puolustusasianajajan, joka osallistui oikeudenkäyntiin ja haki uudelleen käsittelyä sekä armahdusta valittajan puolesta.
- High Courtin käytettävissä olevista tiedoista ei ilmene Miskolcin alioikeuden täytäntöönpanopäätöksen täsmällistä oikeusperustaa eikä sitä, oliko kyseisen päätöksen tekeminen pakottavaa vai oliko sillä päätöksen suhteen harkintavaltaa.

- Unkari antoi vuoden 2002 syyskuussa eurooppalaisen pidätysmääräyksen valittajan luovuttamiseksi sekä vuoden 2005 rikoksista että elatusvelvollisuuden laiminlyönnistä määrättyjen vankeusrangaistusten suorittamista varten.
 - Valittaja vastusti luovutusta, ja High Court kieltäytyi määräämästä valittajaa luovutettavaksi 19.5.2015 antamassaan ratkaisussa [– –] (sub nom Minister for Justice and Equality v. AB [2015] IEHC 338) esitetystä syistä.
 - Miskolcin alioikeus määräsi 28.10.2015 Encsin piirioikeuden tutkimaan, olisiko vuoden 2005 rikoksista järjestettävä uudelleen käsittely. Valittaja oli hakenut uudelleen käsittelyä, mutta hän ei ollut henkilökohtaisesti läsnä Miskolcin alioikeuden käsittelyssä.
 - Encsin piirioikeus hylkäsi uudelleen käsittelyä koskevan hakemuksen 24.10.2016. Valittaja ei ollut läsnä Encsin piirioikeudessa, mutta häntä edusti hänen nimeämänsä puolustusasianajaja.
 - Valittaja valitti Encsin piirioikeuden päätöksestä. Valitusta käsiteltiin Miskolcin alioikeudessa 20.3.2017. Valittaja ei saapunut oikeuskäsittelyyn, mutta häntä edusti hänen nimeämänsä puolustusasianajaja. Oikeuskäsittely lykättiin käytäväksi 29.3.2017, jolloin Miskolcin alioikeus antoi päätöksen uudelleen käsittelyä koskevan hakemuksen hylkäämisestä.
 - Kyseisen päätöksen seurauksena valittajalle vuoden 2005 rikoksista tuomittu vankeusrangaistus, jonka Miskolcin alioikeus oli määrännyt täytäntöön pantavaksi vuoden 2012 kesäkuussa, oli jälleen Unkarin oikeuden mukaan täytäntöönpanokelpoinen.
 - Tämän menettelyn päätteeksi 27.7.2017 annettiin eurooppalainen pidätysmääräys.
- 6 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen alustava näkemys on, että Miskolcin alioikeudessa valittajan poissa ollessa käydyssä menettelyssä, jonka päätteeksi valittaja tuomittiin elatusvelvollisuuden laiminlyönnistä, hänelle määrättiin seuraamus kyseisestä rikoksesta ja täytäntöönpanopäätös annettiin, ei ole noudatettu ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimuksen) 6 artiklaa. Tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella on mahdotonta todeta valittajan luopuneen oikeudestaan olla läsnä kyseisissä oikeuskäsittelyissä. Samoin ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen alustava näkemys on, että jos Miskolcin alioikeudessa käydyssä menettelyn katsotaan olevan luovuttamisen osalta ”*päätökseen johtanut oikeudenkäynti*”, eivät puitepäätöksen 4 a artiklan / vuoden 2003 lain 45 §:n edellytykset täyty. Valituksessa on kyse tosiasiaa siitä, onko näillä seikoilla lähtökohtaisesti merkitystä luovutuspäätöksen kannalta. Jos nämä seikat katsotaan merkityksellisiksi, lisätutkimukset saattavat olla tarpeen ennen

lopullista arviointia siitä, olisiko luovuttamisesta tosiasiaa kieltäydyttävä tosiseikkojen perusteella.

- 7 Luovuttamista vastaan on esitetty useita perusteita, jotka kaikki High Court on hylännyt. Court of Appeal on jo hylännyt valitusasiassa muutamia vastustamisperusteita. Tämän ennakkoratkaisupyynnön osalta seuraavat kaksi toisiinsa liittyvää vastustamisperustetta ovat merkityksellisiä:

(1) Valittaja väittää, että koska vuoden 2005 rikoksista hänelle määrätty vankeusrangaistus (jonka osalta luovutusta vaaditaan) on täytäntöönpanokelpoinen vain siitä syystä, että valittaja tuomittiin myöhemmin elatusvelvollisuuden laiminlyönnistä, mikä johti puolestaan Miskolcin alioikeuden vuoden 2012 kesäkuussa antamaan täytäntöönpanopäätökseen, on kyseisen tuomion ja täytäntöönpanopäätöksen antamiseen johtaneen menettelyn katsottava olevan eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2002/584/YOS) (jäljempänä puitepäätös) 4 a artiklan 1 kohdassa, joka on pantu Irlannin lainsäädännössä täytäntöön eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä vuonna 2003 annetun lain (European Arrest Warrant Act 2003, jäljempänä vuoden 2003 laki) 45 §:llä, tarkoitettu ”päätökseen johtanut oikeudenkäynti”. Valittaja väittää tämän perusteella, että hänen luovuttamisestaan olisi kieltäydyttävä, koska kyseinen menettely ja erityisesti Miskolcin alioikeudessa käyty menettely, jonka päätteeksi annettiin täytäntöönpanopäätös, käytiin valittajan poissa ollessa eikä yksikään puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohdassa / vuoden 2003 lain 45 §:ssä asetetuista edellytyksistä täyty.

(2) Valittaja väittää, että menettelyssä, jonka päätteeksi hänet tuomittiin elatusvelvollisuuden laiminlyönnistä ja täytäntöönpanopäätös annettiin, on loukattu hänelle kuuluvaa [– –] Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan mukaista [oikeutta] oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Koska menettely käytiin valittajan poissa ollessa ja koska on ilmeistä, ettei valittajalla ole oikeutta asian uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, joka voisi johtaa tuomion tai täytäntöönpanopäätöksen kumoamiseen, jos hänet luovutetaan, valittaja väittää, että hänen luovuttamisensa eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanemiseksi ”rikkoisi räikeästi” Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaa sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 ja 48 artiklaa ja että tällöin vuoden 2003 lain 37 § edellyttää, että tuomioistuimien kieltäytyy hänen luovuttamisestaan.

- 8 Vastapuoli kiistää nämä väitteet. Edellä olevan 1 kohdan osalta vastapuoli väittää, että 22.12.2017 annetun tuomion Samet Ardic (C-571/[17] PPU, EU:C:2017:1026; jäljempänä tuomio Ardic) perusteella on ilmeistä, että valittajan tuomitsemiseen elatusvelvollisuuden laiminlyönnistä johtanut menettely ei ollut puitepäätöksen 4 a artiklassa / vuoden 2003 lain 45 §:ssä tarkoitettu ”päätökseen johtanut oikeudenkäynti”, vaan kyseinen oikeudenkäynti oli se, joka käytiin Borsod-Abaúj Zemplénin alueellisessa ylioikeudessa ja jossa annettiin päätös 19.4.2007. Kuten High Court on todennut, puitepäätöksen 4 a artiklan / vuoden

2003 lain 45 §:n edellytykset täyttyivät kyseisen päätöksen osalta täysimääräisesti. Miskolcin alioikeuden vuoden 2012 kesäkuussa antama täytäntöönpanopäätös oli toimenpide, joka liittyi vapausrangaistuksen täytäntöönpanomenetelmiin, eikä se vaikuttanut valittajalle aiemmin vuoden 2005 rikoksista annetussa tuomiossa määrätyn vapausrangaistuksen *luonteeseen tai määrään*. Edellä olevan 2 kohdan osalta vastapuoli väittää, ettei menettely, joka johti valittajan tuomitsemiseen elatusvelvollisuuden laiminlyönnistä ja siitä johtuvan täytäntöönpanopäätöksen antamiseen, ole merkityksellinen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta päätettäessä. Vaikka 6 artiklaa olisi rikottu (mitä vastapuoli ei myönnä tapahtuneen), oikeussuojasta vastaavat pidätysmääräyksen antaneen valtion tuomioistuimet (ja [– –] Court of Appealin olisi oletettava, että valittajalla on käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot, jos hänet luovutetaan), eikä tällainen mahdollinen rikkominen ole niin vakava, että sen perusteella olisi syytä poiketa puitepäätöksen mukaisesta pääsäännöstä, jonka mukaan pidätysmääräykset olisi pantava täytäntöön.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä vuonna 2003 annettu laki (sellaisena kuin se on muutettuna)

- 9 Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä vuonna 2003 annetulla lailla (European Arrest Warrant Act 2003, jäljempänä vuoden 2003 laki) pannaan puitepäätös täytäntöön Irlannin lainsäädännössä.
- 10 Vuoden 2003 lain 45 §:ssä käytetään jäsenvaltioille puitepäätöksen 4 a artiklassa annettua mahdollisuutta. Siinä säädetään, että *”henkilöä ei luovuteta tämän lain nojalla, jos hän ei ole henkilökohtaisesti läsnä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen perusteena olevan vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen määräämiseen johtaneessa oikeuskäsittelyssä, paitsi jos eurooppalaiseen pidätysmääräykseen on merkitty puitepäätöksen, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, liitteessä olevan lomakkeen d kohdan 2, 3 ja 4 alakohdassa edellytetyt seikat”*. Kyseisen pykälän 3.1 a, 3.1 b, 3.2 ja 3.3 kohta vastaavat 4 a artiklan 1 kohdan a–d alakohtaa (45 § on kokonaisuudessaan tämän ennakkoratkaisupyyntöön liitteenä).
- 11 Vuoden 2003 lain 37 §:n 1 momentissa säädetään (muun muassa) seuraavaa:

”Henkilöä ei luovuteta tämän lain nojalla, jos

(a) hänen luovuttamisensa on ristiriidassa niiden valtion velvoitteiden kanssa, jotka perustuvat (i) yleissopimukseen tai (ii) yleissopimuksen pöytäkirjoihin”.

Perusoikeuskirja

- 12 Perusoikeuskirjan 47 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu. Jokaisella on oltava mahdollisuus saada neuvoja ja antaa toisen henkilön puolustaa ja edustaa itseään.”

- 13 Sen 48 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jokaiselle syytetylle taataan oikeus puolustukseen.”

Puitepääätös

- 14 Puitepääätöksen johdanto-osan 12 perustelukappaleessa todetaan (muun muassa), että puitepääätöksessä *”kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta, erityisesti sen VI luvusta, kuvastuvia periaatteita”*.
- 15 Puitepääätöksen 4 a artiklassa (joka on lisätty puitepääätöksen 2009/299/YOS 2 artiklalla) säädetään seuraavaa:

”Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi myös kieltäytyä panemasta täytäntöön eurooppalaista pidätysmääräystä, joka on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten, jos henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä, jollei eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä todeta, että henkilö pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määriteltyjen menettelyvaatimusten mukaisesti:

a) asianmukaiseen aikaan

i) joko oli saanut haasteen henkilökohtaisesti tiedoksi ja siten saanut tiedon päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai oli muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon kyseisen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta – –,

ja

ii) hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä,

tai

b) oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut oikeudenkäyntiavustajan, jonka joko asianomainen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä edustaja oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä, tai

c) sen jälkeen, kun päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen:

i) nimenomaisesti ilmoitti, ettei hän riitautu päätöstä;

tai

ii) ei pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa;

tai

d) ei saanut päätöstä tiedoksi henkilökohtaisesti, mutta

i) se annetaan hänelle henkilökohtaisesti tiedoksi viipymättä luovuttamisen jälkeen ja hänelle nimenomaisesti ilmoitetaan hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon asianomaisella henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen;

ja

ii) hänelle ilmoitetaan, missä ajassa hänen on pyydettävä uudelleenkäsittelyä tai haettava muutosta, kuten asiaa koskevassa eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä mainitaan.”

Asiaa koskeva oikeuskäytäntö

- 16 Unionin tuomioistuin on tarkastellut 4 a artiklaa tuomiossa Ardic. Unionin tuomioistuin katsoi kyseisessä tuomiossa, että kun asianosainen on todettu syylliseksi rikokseen, josta hänelle määrättiin vapausrangaistus, jonka osalta myöhemmin tehtiin ehdonalaista vapauttamista koskeva päätös, käsitettä ”päätökseen johtanut oikeudenkäynti” on tulkittava 4 a artiklaa sovellettaessa ”siten, että se ei kata myöhempää menettelyä, jossa tämä ehdonalainen vapauttaminen kumotaan sillä perusteella, että mainittuja ehtoja on rikottu koeaikana, siltä osin kuin tämän menettelyn päätteeksi tehdyllä kumoamispäätöksellä ei muuteta alun perin määrätyn rangaistuksen luonnetta eikä tasoa”.
- 17 Irlannin tuomioistuimet ovat tarkastelleet useaan otteeseen arvointiperusteita, joiden mukaisesti luovuttamisesta olisi kieltäydyttävä sillä perusteella, että se olisi vastoin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaa. Oikeuskäytännössä korostetaan kieltäytymisen kynnyksen olevan korkea. Supreme Court (ylin tuomioistuin, Irlanti) on todennut tuomiossa Minister for Justice v. Stapleton

([2007] IESC 30, [2008] 1 IR 669), että ”täytäntöönpanojäsenvaltion tuomioistuinten on ratkaistessaan, annetaanko luovutusmääräys, oletettava, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuimet kunnioittavat – ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa vaaditaan” (70 kohta). Tuomiossa Minister for Justice and Equality v. Celmer ([2019] IESC 80, [2020] 1 ILRM 121), jossa luovutusta vastaan esitetty väite perustui lähinnä perusoikeuskirjan 47 artiklaan ja 48 artiklan 2 kohtaan, Supreme Court esitti arviointiperusteeksi sen, loukattaisiinko etsityn henkilön ”oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä”, jos hänet luovutettaisiin. Supreme Court päätteli tämän arviointiperusteen unionin tuomioistuimen suuren jaoston 25.7.2018 antamasta tuomiosta L.M. (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

- 18 Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä korostetaan vakiintunutta ja perustavanlaatuista pääsääntöä vastaajan poissa ollessa annettujen tuomioiden kiellosta, ellei niihin liity oikeutta asian uudelleen käsittelyyn (Stoichkov v. Bulgaria (9808/02, 44 EHRR 14), Sejdivic v. Italia (56581/00, 2006) ja Othman v. Yhdistynyt kuningaskunta (8139/09, (2012) 55 EHRR 1)). Sopimuspuolten velvollisuus taata syytetylle oikeus olla henkilökohtaisesti läsnä käsittelyssä – joko ensimmäisessä menettelyssä tai uudelleen käsittelyssä – ”on yksi 6 artiklan olennaisista edellytyksistä” (tuomio Sejdivic, 84 kohta). Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut tuomiossa Othman, että ”ihmisoikeustuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan karkottamis- tai luovuttamispäätös voi poikkeuksellisesti aiheuttaa ongelman 6 [artiklan] kannalta siinä tapauksessa, että pakoilevalta henkilöltä on evätty tai häneltä saatetaan evätä räikeästi oikeudet luovutusta pyytävässä maassa” (258 kohta). Ihmisoikeustuomioistuin huomautti tämän jatkoksi todenneensa, että ”tietty kohtuuttomat toimet voidaan katsoa räikeäksi oikeuden epäämiseksi”, mukaan lukien ”vastaajan poissa ollessa annettu tuomio, johon ei liity mahdollisuutta syytteen asiasisällön uudelleen tutkimiseen” (259 kohta).
- 19 Irlannin oikeudessa ”on täysin selvää, että periaate, jonka mukaan perustuslain [Constitution] 38 §:n 1 momentissa, jossa kielletään rikosoikeudenkäynnin käyminen ”muutoin kuin asianmukaisesti lakia noudattaen”, taattujen oikeuksien käyttämiseksi rikoksesta syytetyn on tiedettävä, milloin ja missä oikeuskäsittely käydään.” (O’ Brien v. Coughlan, [2016] IESC 4, [2018] 2 IR 270, [6][– –] kohta). Syytetyn oikeutta olla henkilökohtaisesti läsnä ja seurata itseään koskevaa oikeuskäsittelyä on luonnehdittu ”syytetyn perustuslailliseksi perusoikeudeksi, jota jokaisella tuomioistuimella olisi velvollisuus suojata ja puolustaa” (kuten tuomari J. Murphy toteaa tuomiossa Lawlor v. Hogan, [1993] ILRM 606, 610 kohta). Kyseinen oikeus ulottuu rangaistuksen määräämistä koskeviin käsittelyihin ja myös käsittelyihin, joiden päätteeksi lykätty rangaistus voidaan panna täytäntöön. Oikeus olla henkilökohtaisesti läsnä ei ole kuitenkaan ehdoton, ja se voidaan evätä tietyissä tarkkaan rajatuissa olosuhteissa.
- 20 Valittaja ottaa esille vielä kaksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisua eli tuomion Bohmer v. Saksa (37568/97, 3.10.2002) ja tuomion El Kaada v. Saksa

(2130/10, 12.11.2015), joissa vahvistetaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan soveltaminen lykättyjen rangaistusten täytäntöönpanoa koskeviin päätöksiin tietyissä olosuhteissa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut kummassakin edellä mainitussa tuomiossa, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 kappaleessa määrätty syyttömyysolettamaa on rikottu, kun lykätyt rangaistukset on määrätty pantavaksi täytäntöön sillä perusteella, että asianomainen henkilö oli syyllistynyt uuteen rikokseen, tilanteessa, jossa kyseinen ratkaisu tehtiin ennen kuin 6 artiklan mukaisessa oikeudenkäynnissä oli annettu syyllisyyden toteava lopullinen ratkaisu.

Ennakkoratkaisupyyntöön perustelut

- 21 Court of Appeal on esittänyt yksityiskohtaisen ratkaisun tässä menettelyssä (viite: [2021] IECA [– –][2]10) sekä toisessa valitusasiassa, jossa on noussut esille vastaavia seikkoja ja jossa se on niin ikään päättänyt pyytää ennakkoratkaisua (Minister for Justice & Equality v. Szamota, [2021] IECA 109). Näissä ratkaisuissa ja erityisesti Court of Appealin asiassa Szamota antamassa ratkaisussa esitetään yksityiskohtaiset syyt, joiden vuoksi Court of Appeal pitää ennakkoratkaisun pyytämistä välttämättömänä valitusasioiden ratkaisemiseksi. Kyseisten ratkaisujen jäljennökset ovat tämän ennakkoratkaisupyyntöön **liitteinä 1 ja 2**.
- 22 Esillä olevan asian tosiseikat poikkeavat tuomion Ardic taustalla olleen asian tosiseikoista monin tavoin. Toisin kuin tuomion Ardic taustalla olleessa asiassa, valittajalle vuoden 2005 rikoksista määrätyn vapausrangaistuksen (jonka täytäntöönpano oli lykätty kokonaisuudessaan alusta asti toisin kuin tuomion Ardic taustalla olleessa asiassa) täytäntöönpano johtui myöhemmin annetusta elatusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevasta tuomiosta. Viimeksi mainitulla tuomiolla vaikuttaa olleen ratkaiseva vaikutus valittajalle aiemmin määrätyn lykätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen. Toinen ero on se, ettei valittajalla ole – toisin kuin Ardicilla – oikeutta tulla kuulluksi jälkikäteen, jos hänet luovutetaan. Hän on jo hakenut uudelleenkäsittelyä elatusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevan tuomion osalta, mutta hakemus hylättiin.
- 23 Tästä huolimatta voidaan väittää, että Miskolcin alioikeuden antama täytäntöönpanopäätös oli pelkkä ”*päätös, joka liittyy aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoon tai soveltamiseen*”, eikä kyseisen päätöksen eikä elatusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevan tuomion tarkoituksena ollut muuttaa vuoden 2005 rikoksista valittajalle määrätyn vapausrangaistuksen luonnetta tai määrää eikä niillä ollut tällaista vaikutusta. Vaikka aiemmin lykätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevalla päätöksellä on ilmeisen merkittäviä seurauksia asianomaiselle henkilölle, tuomiossa Ardic todetaan, ettei rangaistuksen luonne tai määrä muutu tällaisen päätöksen vaikutuksesta. Tällä perusteella voidaan todeta, ettei täytäntöönpanoa koskevan päätöksen täsmällisellä luonteella ole merkitystä riippumatta siitä, onko kyseessä päätös ehdonalaisen vapauttamisen rikkomisesta johtuvasta ehdonalaisen

vapauttamisen kumoamisesta, kuten tuomiossa Ardic, vai uudesta rikostuomiosta johtuvasta aiemmin lykätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä, kuten esillä olevassa asiassa.

- 24 Court of Appeal katsoo samalla, että esillä olevan asian olosuhteilla on paljon läheisempi yhteys Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaan (sekä perusoikeuskirjan 47 artiklaan ja 48 artiklan 2 kohtaan) kuin tuomiossa Ardic. Vuoden 2005 rikoksista määrätty vapausrangaistus on täytäntöönpanokelpoinen ainoastaan siksi, että elatusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskeva tuomio ja rangaistus on annettu valittajan poissa ollessa. Muutoin olemassa ei olisi täytäntöönpanokelpoista vapausrangaistusta, jonka osalta luovutus voitaisiin määrätä eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla. Valittaja väittää tässä asiayhteydessä, että koska tuomioistuimet eivät tunnustaisi tai pitäisi pätevänä valittajan poissa ollessa annettua elatusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevaa tuomiota (puitepäätöksen 4 a artiklan / vuoden 2003 lain 45 §:n säännösten perusteella), niiden ei pitäisi tunnustaa kyseistä tuomiota tai pitää sitä pätevänä myöskään hänen luovuttamiseksi vuoden 2005 rikosten osalta.
- 25 Jos oletetaan, että puitepäätöksen 4 a artikla / vuoden 2003 lain 45 § estää valittajan luovuttamisen elatusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevan rangaistuksen suorittamista varten, vaikuttaisi omituiselta, jos [hänet] katsotaan voitavan luovuttaa vuoden 2005 rikoksista määrätyn rangaistuksen suorittamista varten, koska kyseinen rangaistus on täytäntöönpanokelpoinen ainoastaan saman, valittajan poissa ollessa annetun tuomion perusteella.
- 26 Court of Appealin näkemyksen mukaan tuomiossa Ardic tarkastellussa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä, kuten tuomiossa Boulois v. Luxembourg, ei oikeastaan käsitellä esillä olevaa ongelmaa. Tuomion Boulois taustalla olleessa asiassa ei ollut kyse lykätyn rangaistuksen täytäntöönpanosta myöhemmän tuomion johdosta. Sen sijaan siinä oli kyse poistumislupaa, ehdonalaista vapautta ja toiseen vankilaan siirtoa koskevista Luxemburgin rikosseuraamuslautakunnan päätöksistä. Käsiteltävässä asiassa on päinvastoin selvää, että 6 artiklaa olisi pitänyt soveltaa elatusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevaan oikeudenkäyntiin, valittajan tuomitsemiseen ja hänelle määrättyyn rangaistukseen. Kuten edellä huomautetaan, kyseinen tuomio vaikuttaa olevan ratkaiseva valittajalle vuoden 2005 rikoksista määrätyn lykätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanon kannalta. Itse asiassa kyseinen tuomio johti rangaistuksen täytäntöönpanoon.
- 27 Tämän perusteella Court of Appealista on perusteltua todeta, että Miskolcin alioikeuden antama täytäntöönpanopäätös liittyy niin läheisesti elatusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevaan tuomioon, että kyseiseen tuomioon vaikuttavan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen rikkomisen on katsottava vaikuttavan myös kyseiseen täytäntöönpanopäätökseen. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden Bohmer v. Saksa ja El Kaada v. Saksa voidaan perustellusti katsoa tukevan tällaista argumenttia. Toisin kuin tuomion Boulois taustalla olevassa asiassa sekä tuomiossa Ardic mainituissa muissa

viranomaisissa, kyseiset päätökset koskivat lykätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa myöhemmän rikokseen syylistymisen perusteella. Vaikka tosiseikat olivat sillä tavalla erilaiset, että täytäntöönpanopäätökset annettiin asianomaisissa tuomioistuimissa sellaisen syyllisyyden toteavan ratkaisun perusteella, joka ei perustunut rikosoikeudenkäynnin päätteeksi annettuun lopulliseen tuomioon, mikä oli vastoin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 kappaletta, vastaavalla tavalla kuin tuomiossa Bohmer ja tuomiossa El Kaada, joissa kyseessä olleet täytäntöönpanopäätökset olivat vastoin lakia sillä perusteella, että ne perustuivat syyllisyyden toteamiseen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 kappaleen vastaisella tavalla, myös valittajan tapauksessa täytäntöönpanopäätös [– –] on vastoin lakia sillä perusteella, että se perustuu syyllisyyden toteamiseen – elatusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevaan tuomioon – Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen vastaisella tavalla. Jälkimmäisessä tapauksessa, kuten ensin mainitussakin, ”*rangaistusta vastaava haitta*” – alkuperäisen tuomion mukaisen vankeusrangaistuksen lykkäämisen kumoaminen – on aiheutunut ”*uuden rikoksen*” johdosta (tuomio Bohmer, 66 kohta).

- 28 Tuomiota Bohmer ja tuomiota El Kaada voidaan siis tulkita siten, että niissä vahvistetaan se yleisempi periaate, että kun lykättyä rangaistusta haetaan täytäntöön pantavaksi myöhemmän rikokseen syylistymisen johdosta, täytäntöönpanopäätöksen on perustuttava syyllisyyden toteamiseen Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaa noudattaen.
- 29 Tältä osin mahdollisen noudattamatta jättämisen vakavuuden osalta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan poissa olevan henkilön tuomitsemista ilman mahdollisuutta syytteen asiasisällön uudelleentutkimiseen voidaan lähtökohtaisesti pitää ”*oikeuden räikeänä epäämisenä*” ja [– –] siten siihen voidaan vedota ”*poikkeuksellisesti*” 6 artiklan nojalla karkottamispäätöksen (tai luovuttamispäätöksen) yhteydessä. Puitepäätöksen 4 a artikla vastaa tätä näkemystä, koska siinä annetaan nimenomaisesti täytäntöönpanojäsenvaltioiden tuomioistuimille valta kieltäytyä luovuttamisesta, jos ”*päätökseen johtanut oikeudenkäynti*” (sellaisena kuin sitä on tulkittu) on käyty vastaajan poissa ollessa sellaisissa olosuhteissa, jotka merkitsevät 6 artiklan 1 kappaleen rikkomista. Vastaajan poissa ollessa annettuja tuomioita pidetään varsinaisesti vakavana seikkana, mikä edellyttää keskeisten rikosoikeuden oikeusnormien ja perusoikeuksien noudattamista ja millä voidaan perustella äärimmäisenä toimenä toteutettava luovuttamisesta kieltäytyminen. Puitepäätöksen 4 a artiklan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa täytäntöönpanevan valtion ei erityisesti edellytetä jättävän 6 artiklan rikkomisen korjaamista pidätysmääräyksen antaneen valtion tuomioistuimille.
- 30 Puitepäätöksen 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisalan osalta Court of Appealista vaikuttaa perustellulta, että käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa etsityn henkilön 6 artiklan mukaisten oikeuksien (ja hänelle perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklan nojalla kuuluvien oikeuksien, joihin vedotaan käsiteltävässä asiassa, koska eurooppalainen pidätysmääräysjärjestelmä on

unionin oikeuden luomus) aineellinen puolustaminen edellyttää, että ”päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin” olisi tulkittava käsittävän peräkkäiset rikosoikeudenkäynnit, joiden päätteeksi annetaan tuomio, kun kyseisellä tuomiolla on ratkaiseva rooli sen aiemmin lykätyn rangaistuksen täytäntöönpanossa, jonka osalta luovutusta haetaan.

- 31 Vaikka tämä laajentaisi 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ”päätösten” käsitettä, on perusteltua todeta, ettei tämän pitäisi haitata eurooppalaisen pidätysmääräyksen mekanismin toimintaa tilanteessa, jossa jäsenvaltiot ovat joka tapauksessa jo velvollisia noudattamaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta rikosoikeudenkäynneissään. Kun lykätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa koskeva päätös johtuu myöhemmästä tuomiosta, ei pidätysmääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle vaikuta näin ollen aiheutuvan kohtuutonta taakkaa sen osoittamisesta, että etsitty henkilö on ollut läsnä tuomioon johtaneessa oikeudenkäynnissä (ja soveltuvin osin rangaistuksen määräämistä koskevassa käsittelyssä) tai, jos henkilö ei ole ollut läsnä, että hänelle 6 artiklan mukaisesti kuuluvia oikeuksia on muuten kunnioitettu.
- 32 Tämän perusteella Court of Appeal ei voi todeta, että tuomio Ardic estää yksiselitteisesti valittajan esittämien luovuttamisen vastustamista koskevien perusteiden hyväksymisen, vaan sille jäävien epäilyjen vuoksi sekä kyseessä olevien seikkojen perustavan merkityksen ja pidätysmääräyksen antaneelle valtiolle ja täytäntöönpanevalle valtiolle tässä yhteydessä kuuluvien velvoitteiden laajuuden selkiyttämistä ja varmuutta koskevan tarpeen huomioon ottaen Court of Appeal katsoo aiheelliseksi pyytää unionin tuomioistuimelta SEUT 267 artiklan mukaista ennakkoratkaisua.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 33 Court of Appeal esittää jäljempänä olevat kysymykset. Riippuen siitä, miten 1 kysymykseen vastataan, toiseen ja kolmanteen kysymykseen ei ole välttämättä tarpeen vastata.
 1. a) Jos etsityn henkilön luovuttamista vaaditaan sellaisen vapausrangaistuksen suorittamiseksi, jota aluksi lykättiin mutta joka määrättiin sittemmin täytäntöön pantavaksi sen johdosta, että etsitty henkilö tuomittiin toisesta rikoksesta, ja jos täytäntöönpanopäätöksen on antanut se tuomioistuin, joka tuomitsi etsityn henkilön ja määräsi tälle rangaistuksen kyseisestä toisesta rikoksesta, onko menettely, joka on johtanut kyseiseen myöhempään tuomioon ja täytäntöönpanopäätökseen, osa neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”päätökseen johtanutta oikeudenkäyntiä”?
 - b) Onko sillä seikalla merkitystä edellä olevan 1 kysymyksen a kohtaan annettavan vastauksen kannalta, oliko täytäntöönpanopäätöksen antanut tuomioistuin lain mukaan velvollinen antamaan kyseisen päätöksen vai oliko sillä harkintavaltaa kyseisen päätöksen antamisen suhteen?

2. Onko täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella edellä 1 kysymyksen yhteydessä kuvatussa tilanteessa oikeus tutkia, onko myöhempään tuomioon ja täytäntöönpanopäätökseen johtaneessa menettelyssä, joka on käyty etsityn henkilön poissa ollessa, noudatettu ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklaa ja erityisesti onko etsityn henkilön poissaolon takia loukattu puolustautumisoikeuksia ja/tai etsityn henkilön oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin?

3. a) Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen toteaa, että myöhempään tuomioon ja täytäntöönpanopäätökseen johtaneessa menettelyssä ei ole noudatettu ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklaa ja että erityisesti etsityn henkilön poissaolon takia on loukattu puolustautumisoikeuksia ja/tai etsityn henkilön oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, onko täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella edellä 1 kysymyksen yhteydessä kuvatussa tilanteessa oikeus ja/tai velvollisuus a) kieltäytyä luovuttamasta etsittyä henkilöä sillä perusteella, että luovuttaminen olisi vastoin edellä mainitun yleissopimuksen 6 artiklaa ja/tai Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa ja 48 artiklan 2 kohtaa, ja/tai b) edellyttää luovutuksen ehtona, että pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen takaa, että etsityllä henkilöllä on luovutuksen jälkeen täytäntöönpanopäätöksen antamiseen johtaneen tuomion osalta oikeus uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon hänellä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian aineelliseen uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen ratkaisun kumoamiseen?

b) Onko edellä 3 kysymyksen a kohdan tilanteessa arviointiperusteena se, loukkaako etsityn henkilön luovutus edellä mainitun yleissopimuksen 6 artiklan ja/tai perusoikeuskirjan 47 artiklan ja 48 artiklan 2 kohdan mukaisten perusoikeuksien keskeistä sisältöä, ja jos on, onko se, että myöhempään tuomioon ja täytäntöönpanopäätökseen johtanut menettely on käyty vastaajan poissa ollessa ja että etsityllä henkilöllä ei ole, jos hänet luovutetaan, oikeutta uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, riittävää peruste sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi todeta luovutuksen rikkovan kyseisten oikeuksien keskeistä sisältöä?

Loppuhuomautukset

- 34 Valitusasian käsittelyä lykätään, kunnes unionin tuomioistuin on antanut vastauksensa edellä oleviin kysymyksiin. Koska valittaja on tällä hetkellä vapautettuna takuita vastaan, Court of Appeal ei pidä aiheellisena vaatia ennakkoratkaisupyyntöä käsittelyä kiireellisessä tai nopeutetussa menettelyssä.

[– –] [tuomarien allekirjoitukset]

LIITE – VUODEN 2003 LAIN 45 §

”[– –] Henkilöä ei luovuteta tämän lain nojalla, [– –] paitsi jos eurooppalaiseen pidätysmääräykseen on merkitty puitepäätöksen [– –] liitteessä olevan lomakkeen

d kohdan 2, 3 ja 4 alakohdassa edellytetyt seikat jäljempänä tässä pykälässä olevan taulukon mukaisesti.

TAULUKKO

(d) Ilmoittakaa, oliko asianomainen henkilö henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä:

1. ☐ Kyllä, henkilö oli henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä.
2. ☐ Ei, henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä.
3. Jos olette merkinnyt kohdan 2, vahvistakaa yksi seuraavista:
 - ☐ 3.1 a haaste oli annettu ... (päivä/kuukausi/vuosi) asianomaiselle henkilölle henkilökohtaisesti tiedoksi ja hänelle oli siten ilmoitettu päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta ja hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä;
 - ☐ 3.1 b. haastetta ei ollut annettu asianomaiselle henkilölle henkilökohtaisesti tiedoksi, mutta hän oli muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että hän oli tietoinen oikeudenkäynnistä, ja hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä;

TAI

- ☐ 3.2 asianomainen henkilö oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut oikeudenkäyntiasiamiehen, jonka joko asianomainen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä asiamies oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä;

TAI

- ☐ 3.3 päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ... (päivä/kuukausi/vuosi) ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleen käsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian aineelliseen uudelleen tutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen, ja

- ☐ henkilö nimenomaisesti ilmoitti, ettei hän riitautu päätöstä;

TAI

- ☐ henkilö ei pyytänyt uudelleen käsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa;

TAI

□ 3.4 päätöstä ei ollut annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi henkilökohtaisesti, mutta

— henkilölle annetaan päätös henkilökohtaisesti tiedoksi viipymättä luovuttamisen jälkeen; ja

— annettaessa henkilölle päätös tiedoksi hänelle nimenomaisesti ilmoitetaan hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen; ja

— henkilölle ilmoitetaan, missä ajassa, ... päivän kuluessa, hänen on pyydettävä uudelleenkäsittelyä tai haettava muutosta.

4. Jos olette merkinnyt edellä olevan 3.1 b, 3.2 tai 3.3 kohdan, ilmoittakaa sen osalta, miten kyseinen edellytys on täyttynyt.”